

Dôvodová správa k návrhu VZN

Všeobecná časť

Základným právnym rámcom pre organizáciu referenda v meste Košice (či na úrovni mesta – referendum mesta, alebo na úrovni mestskej časti – referendum mestskej časti) sú ustanovenia o miestnom referende uvedené v § 8 a § 8a zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov.

V tejto súvislosti je vhodné uviesť, že od 1. 7. 2015 nadobudla účinnosť prvá časť zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva (tzv. volebný kódex), čím dochádza k zjednoteniu doteraz mierne roztrieštenej právnej úpravy jednotlivých druhov volieb a referend, a to:

- volieb do Národnej rady Slovenskej republiky,
- volieb do Európskeho parlamentu,
- volieb prezidenta Slovenskej republiky,
- ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky,
- volieb do orgánov územnej samosprávy (vrátane tzv. komunálnych volieb – do orgánov samosprávy obcí) a
- spôsob vykonania referenda vyhláseného podľa článku 93 až 99 Ústavy Slovenskej republiky (tzv. celoštátne referendum).

Volebný kódex však žiadnym spôsobom neupravuje miestne referendum (referendum mesta a referendum mestskej časti), a preto nemožno bez ďalšieho priamo aplikovať zákonnú úpravu celoštátneho referenda či komunálnych volieb na miestne referendum.

Podľa § 11a ods. 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov *obec ustanoví nariadením podrobnosti o organizácii miestneho referenda*. V prípade referenda mesta sa obcou rozumie mesto, v prípade referenda mestskej časti sa obcou rozumie príslušná mestská časť.

Základné princípy návrhu všeobecne záväzného nariadenia o organizácii referenda mesta Košice (ďalej len „VZN“)

- štruktúra VZN bola z veľkej časti inšpirovaná štruktúrou volebného kódexu s prihliadnutím na niektoré pôvodné volebné zákony (o vykonaní celoštátneho referenda – zákon č. 564/1992 Zb., príp. o komunálnych voľbách – zákon č. 346/1990 Zb.) – samozrejme, členenie ako aj text prevzatých paragrafov bol prispôbený podmienkam organizácie referenda mesta;
- spôsob vytvorenia volebných orgánov ako aj samotný spôsob hlasovania bol z praktických dôvodov navrhnutý tak, aby v čo najväčšej miere „kopíroval“ zákonnú úpravu v zmysle volebného kódexu, vrátane niektorých volebných „noviniek“ (volebný kódex priniesol oproti pôvodným volebným zákonom niekoľko zmien resp. doplnení volebných procesov), napríklad volič bude povinný nepoužité resp. nesprávne hlasovacie lístky vkladať do schránky určenej na odloženie nepoužitých alebo nesprávne upravených hlasovacích lístkov (tzv. zákaz vynášania hlasovacích lístkov) alebo okrsková komisia pre referendum v prípade pomoci voličovi, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok napr. pre zdravotné postihnutie, bude poučovať nielen o spôsobe hlasovania, ale aj o skutkovej podstate

trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda, a pod.; bližší komentár je uvedený v osobitnej časti dôvodovej správy;

- niektoré kompetencie pri organizácii referenda sa z praktických dôvodov navrhujú preniesť Štatútom mesta Košice (ďalej len „štatút mesta“) na mestské časti (resp. ich starostov, ktorí konajú za mestskú časť) – VZN vychádza z princípu kooperácie medzi mestom a mestskými časťami, pričom náklady referenda mesta znáša v plnom rozsahu mesto;
- VZN obsahuje viaceré ustanovenia, ktoré smerujú k maximálne možnému uľahčeniu prístupu voličov k hlasovaniu v referende, a to predovšetkým v prípade, ak sa počas dňa konania referenda mesta konajú aj iné voľby (celoštátneho charakteru) – bližší komentár je uvedený v osobitnej časti dôvodovej správy (najmä k § 5 ods. 4 a 5).

VZN upravuje organizáciu iba referenda mesta; v prípade usporiadania referenda mestskej časti organizačné náležitosti zabezpečuje príslušná mestská časť, a za týmto účelom si schváli vlastné VZN o organizácii referenda mestskej časti.

Osobitná časť

K § 1:

Referendum mesta Košice (v ďalšom texte dôvodovej správy len „referendum“) sa vyhlasuje v zákonom ustanovených prípadoch.

Podľa § 8 zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 401/1990 Zb.“) *mestské zastupiteľstvo* (ďalej len „MZ“) *vyhlási referendum mesta, ak ide o*

- a) *petíciu skupiny obyvateľov mesta v počte najmenej 30 % všetkých oprávnených voličov,*
 - b) *návrh aspoň tretiny miestnych zastupiteľstiev, ktorý musí byť podaný písomne s uvedením dôvodov,*
 - c) *odvolanie primátora a na vyhlásení referenda sa uzniesla trojpäťtinová väčšina všetkých poslancov MZ, alebo*
 - d) *prípád, ktorý ustanovuje osobitný zákon.*
- MZ môže vyhlásiť referendum mesta aj pred rozhodnutím o ďalších dôležitých veciach samosprávy mesta.*

Podľa § 13a ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“) *obecné zastupiteľstvo* (t. j. MZ).

- a) *vyhlási miestne referendum* (t. j. referendum mesta) *o odvolaní starostu* (t. j. primátora), *ak*
 1. *o to petíciou požiada aspoň 30 % oprávnených voličov,*
 2. *hrubo alebo opakovane zanedbáva povinnosti starostu, porušuje Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy,*
- b) *môže vyhlásiť miestne referendum* (t. j. referendum mesta) *o odvolaní starostu* (t. j. primátora), *ak neprítomnosť alebo nespôsobilosť starostu na výkon funkcie trvá dlhšie ako šesť mesiacov.*

K § 2:

Zásady volebného práva (vychádzajúce z čl. 30 Ústavy SR) majú de iure všeobecnú platnosť pre všetky druhy volieb a sú premietnuté aj do ďalších ustanovení VZN (najmä čo sa týka samotného spôsobu hlasovania). Predmetné ustanovenie VZN vychádza z volebného kódexu.¹

K § 3:

Aktívne volebné (resp. hlasovacie) právo v prípade referenda prislúcha osobám, ktorí priamo participujú na samospráve mesta, t. j. nielen občanom SR ale aj cudzincom, ktorí majú trvalý pobyt v meste. Tento okruh obyvateľov mesta sa priamo podieľa na voľbe predstaviteľov samosprávy (voľbe primátora a poslancov MZ v komunálnych voľbách).

Prekážky práva hlasovať sú vo volebnom kódexe určené nasledovne:

- a) zákonom ustanovené obmedzenie osobnej slobody z dôvodov ochrany verejného zdravia,
- b) výkon trestu odňatia slobody uložený za spáchanie obzvlášť závažného zločinu,
- c) pozbavenie spôsobilosti na právne úkony.

K § 4:

K odseku 1: prípady vyhlásenia referenda mesta sú stanovené zákonom (k tomu pozri osobitnú časť dôvodovej správy k § 1).

K odsekom 2 a 3: vymedzenie základných technických náležitostí predmetu referenda (tzv. referendových otázok) vychádza z úpravy platnej pre celoštátne referendum.²

K odseku 4: vyhlásenie referenda môžu iniciovať aj obyvatelia mesta; v takom prípade je stanovený postup pri overení petície, ktorý vyplýva priamo z ust. § 11a ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. (skupinu overovateľov tvoria vo všeobecnosti traja poslanci a primátor). Pri overovaní petície sa zohľadňuje osobitný predpis upravujúci petičné právo; zároveň je nutné overenie petície vykonať primerane včas, aby v prípade vyhlásenia referenda bolo možné zachovať všetky zákonné lehoty (najmä lehotu 90 dní medzi dňom doručenia petície mestu a dňom samotného vykonania referenda).

K odseku 5: bez ohľadu na to, kto iniciuje vykonanie referenda (či poslanci MZ alebo obyvatelia mesta na základe petície), vyhlásenie referenda je výlučnou kompetenciou MZ. Uznesenie o vyhlásení referenda v prvom rade obsahuje samotný predmet referenda (návrhy, ktoré sa predkladajú na hlasovanie) a termín konania referenda. Čo sa týka otázky, či lehoty súvisiace s organizáciou referenda (ohľadom vytvárania volebných okrskov a jednotlivých komisií) ustanoviť fixne vo VZN, alebo to ponechať na rozhodnutie MZ, sa opäť vychádzalo zo všeobecných princípov zakotvených vo volebnom kódexe – tento zákon pri všetkých druhoch volieb ponechal určenie lehôt na orgán vyhlasujúci jednotlivé voľby, čím sa odklonil

¹ § 2 zákona č. 180/2014 Z. z.

² § 202 ods. 2 a 3 zákona č. 180/2014 Z. z.

od doterajšej právnej úpravy v jednotlivých volebných zákonoch, ktoré určovali vopred definované lehoty.³

Trochu neštandardne pôsobí ust. § 11a ods. 6 zákona č. 369/1990 Zb., podľa ktorého „po vyhlásení miestneho referenda obecné zastupiteľstvo bezodkladne zriadi na hlasovanie a sčítavanie hlasov komisiu pre miestne referendum a určí lehotu na jej prvé zasadnutie“. Dané ustanovenie evokuje, akoby celé hlasovanie vrátane sčítavania mala realizovať jediná volebná komisia (čo je v meste Košice, kde v bežných voľbách pôsobí cca 190 okrskových volebných komisií, prakticky nevykonateľné). V tejto súvislosti sme nahliadli do príslušných VZN iných miest a obcí,⁴ ktoré všetky obsahujú zriadenie komisie pre miestne referendum a okrskových komisií pre miestne referendum podľa vzoru pôvodnej úpravy o vykonaní celoštátneho referenda podľa zákona č. 564/1992 Zb. (pričom na samotný výkon hlasovacieho práva dohliadajú práve okrskové komisie). Preto sa nazdávame, že citované zákonné ustanovenie je potrebné interpretovať extenzívnejšie, a to spôsobom, že „hlasovaním a sčítaním hlasov“ komisie pre miestne referendum (tzv. mestskej komisie) je potrebné rozumieť aj „hlasovanie a sčítanie hlasov“ okrskovými komisiami pre referendum, na ktoré dozerá a usmerňuje mestská komisia. Keďže však zriadenie mestskej komisie zákon výslovne ukladá mestskému zastupiteľstvu, vo VZN sa navrhuje, aby formálne zriadenie tejto komisie sa uskutočnilo už v rámci príslušného uznesenia MZ o vyhlásení referenda. Následne spôsob obsadenia tejto komisie (ako aj okrskových komisií) určuje VZN v druhej časti (§ 8 až § 11).

K odseku 6: informačná povinnosť podľa § 11a ods. 7 zákona č. 369/1990 Zb. sa na základe zmeny štatútom mesta navrhuje preniesť na mestské časti (k tomu pozri tiež § 14 ods. 1 VZN); napriek tomu považujeme za vhodné maximalizovať informačné povinnosti aj na strane mesta, a to jednak (a v prvom rade) zverejnením uznesenia o vyhlásení referenda, jednak všeobecným spôsobom (viď § 14 ods. 2 VZN).

K § 5:

K odsekom 1, 2 a 3: spôsob vytvárania volebných okrskov a určovania volebných miestností vychádza z úpravy platnej pre iné voľby resp. celoštátne referendum.⁵ Práve so zreteľom na volebný kódex sa v štatúte mesta tieto kompetencie navrhuje preniesť na mestské časti (pričom v mene mestskej časti v tejto veci koná starosta).

K odseku 4: dané ustanovenie eliminuje možnosť vytvárať v prípade súbežne organizovaných iných volieb (upravených vo volebnom kódexe) paralelne iné okrsky; tým pádom by mala byť vylúčená teoretická situácia, že obyvateľ mesta (v príslušnej mestskej časti) bude pre referendum mesta v jednom okrsku (napr. volebný okrsk č. 3) a pre iné voľby v druhom okrsku (napr. volebný okrsk č. 4), čo by mohlo spôsobovať zbytočnú zmatečnosť.

K odseku 5: za účelom uľahčenie orientácie voličov (a s tým spojenou lepšou možnosťou aktívneho výkonu hlasovacieho práva) sa navrhuje, aby v prípade súbežne konaných voľbách

³ Napr. v prípade komunálnych volieb porov. § 20 ods. 2 písm. c) zákona č. 180/2014 Z. z. s doterajším znením ust. § 14 ods. 1 a § 15 ods. 1 zrušeného zákona č. 346/1990 Zb.

⁴ Napr. VZN mesta Banská Bystrica č. 14/2010, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o organizácii miestneho referenda, VZN mesta Piešťany č. 10/2014, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o organizácii miestneho referenda, VZN mesta Šaľa č. 2/2014 o organizácii miestneho referenda, VZN mestskej časti Bratislava – Nové Mesto č. 3/2013 o organizácii miestneho referenda

⁵ § 8 zákona č. 180/2014 Z. z.

sa volebné miestnosti nachádzali na jednom mieste (spravidla v rovnakej budove); výnimka sa pripúšťa iba z vážnych dôvodov. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že pre referendum mesta a pre iné voľby sa vytvárajú popri sebe samostatné štruktúry volebných komisií, ktoré nie sú na seba závislé (t. j. komisia určená pre referendum je nezávislá od komisie pre iné voľby).

K § 6 a § 7:

Podľa volebného kódexu (ako aj podľa doterajších zrušených volebných zákonov) stály zoznam voličov vedú mestské časti. Námietskové konania upravuje volebný kódex. Zo stáleho zoznamu voličov sa pre konkrétne voľby (resp. referendum) následne vyhotovuje zoznam voličov, ktorý sa odovzdáva okrskovej volebnej komisii. Ustanovenia o zozname voličov vychádzajú z úpravy platnej pre iné voľby.⁶

K § 8:

Všeobecné ustanovenia o orgánoch pre referendum (komisiách) vychádzajú z úpravy platnej pre iné voľby.⁷ Pri návrhu sľubu člena komisie v odseku 3 sa oproti zákonnej úprave doplnili slová „všeobecne záväznými právnymi predpismi mesta Košice“.

K § 9:

Jednou z podstatných otázok, ktoré je potrebné v rámci organizácie referenda mesta vyriešiť, je určenie okruhu subjektov, ktoré môžu delegovať členov referendových komisií (mestskej komisie ako aj okrskových komisií). V zásade nie je sporná prax ustanovená jednak vo volebnom kódexe, jednak vo VZN ďalej spomínaných obcí (miest), že delegovať členov do komisií môže petičný výbor, ak sa referendum koná na základe petície obyvateľov obce.

Čo sa týka ďalších členov komisií, niektoré obce (napr. Mestská časť Bratislava – Nové Mesto) majú systém navrhovania členov komisií tak, že komisiu pre miestne referendum určuje miestne zastupiteľstvo spomedzi poslancov a členov okrskovej komisie deleguje výlučne starosta. Iné obce (napr. Šaľa) delegačnú kompetenciu dávajú „každý politickej strane a politickému hnutiu, ktoré je zastúpené v mestskom zastupiteľstve podľa výsledkov ostatných volieb do orgánov samosprávy“. Ďalšie obce (Banská Bystrica, Piešťany) toto oprávnenie výslovne prisudzujú aj „skupine nezávislých poslancov“, pričom však členom miestnej komisie môže byť len poslanec.⁴

V prípade celoštátneho referenda oprávneným subjektom na delegovanie členov je politická strana alebo koalícia, ktorá je zastúpená v Národnej rade Slovenskej republiky.⁸ Vzhľadom na to, že pre voľby do MZ sa uplatňuje tzv. väčšinový volebný systém (a nie tzv. pomerný volebný systém, ako je to v prípade parlamentných volieb), nie je možné vylúčiť jednak to, že politická strana bude mať v MZ zvoleného len jedného poslanca, jednak to, že do MZ môžu byť zvolení aj nezávislí poslanci. Legislatívno-právne formulácie uplatnené vo vyššie uvádzaných obciach môžu preto v praxi podľa nášho názoru spôsobovať

⁶ § 11 zákona č. 180/2014 Z. z.

⁷ § 18 zákona č. 180/2014 Z. z.

⁸ § 199 ods. 1 a § 201 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z.

interpretačné problémy (napr. či môže delegovať členov politická strana, ktorá má len jedného poslanca v zastupiteľstve, alebo aká veľká musí byť „skupina nezávislých poslancov“ a pod.).

Preto v rámci návrhu VZN sa predkladá (pomyslená) „stredná“ cesta medzi viacerými možnými variantmi vo forme tzv. zoskupení poslancov (ktoré môžu – ale nemusia – kopírovať politickú príslušnosť poslancov), ktoré možno považovať za subjekty zriadené ad hoc len pre účely organizácie referenda. Systém registrácie zoskupenia poslancov má predovšetkým organizačno-evidenčný charakter, nakoľko zoskupenie poslancov bude nominovať členov aj okrskových komisií (v jednotlivých mestských častiach), a teda musí byť dostatočne určité, kto môže delegovať členov komisií.

Nakoľko má MZ 41 poslancov, v prípade akceptácie minimálneho počtu šiestich poslancov v tzv. zoskupení poslancov prichádza do úvahy registrácia najviac šiestich zoskupení poslancov, a teda šiestich subjektov oprávnených delegovať členov do komisií. V prípade referenda možno považovať šesť členov komisie za primeraný počet na zvládnutie funkcií tej ktorej komisie (hoci minimálny počet členov je päť).

K § 10 a § 11:

Ustanovenia týkajúce sa členstva ako aj obsahovej náplne činnosti mestskej komisie a okrskových komisií vychádzajú z úpravy platnej pre celoštátne referendum.⁹ Jedinou významnejšou zmenou je určenie hodiny v posledný deň lehoty, do ktorej možno doručiť oznámenie o delegovaní člena komisie resp. jeho náhradníka, a to 16:00 hod. (bežná prax – možnosť delegovať členov komisií až do 24:00 hod. – tu podľa nášho názoru nemá žiadne opodstatnenie).

K § 12:

Všeobecné ustanovenia o zapisovateľovi komisie vychádzajú z úpravy platnej pre iné voľby.¹⁰ Pri návrhu sľubu zapisovateľa komisie v odseku 2 sa oproti zákonnej úprave doplnili slová „všeobecne záväznými právnymi predpismi mesta Košice“. Trochu významnejšie postavenie sa dáva zapisovateľovi mestskej komisie, ktorý zabezpečuje okrem iného administráciu týkajúcu sa registrácie zoskupení poslancov (§ 9 ods. 4 a 5 VZN), príp. vytvára spojenie medzi mestskou komisiou a mestským zastupiteľstvom (§ 31 ods. 1 VZN).

K § 13:

Všeobecné ustanovenia o odbornom sumarizačnom útvare komisie vychádzajú z úpravy platnej pre iné voľby.¹¹ Pri návrhu sľubu člena odborného sumarizačného útvaru v odseku 2 sa oproti zákonnej úprave doplnili slová „všeobecne záväznými právnymi predpismi mesta Košice“. Tento útvar plní funkciu predovšetkým pri spracovaní výsledkov referenda, t. j. pri preberaní zápisníc okrskových komisií, evidovaní jednotlivých výsledkov (aj v elektronickej podobe) a ich následnom sčítaní.

⁹ § 199 a § 201 zákona č. 180/2014 Z. z.

¹⁰ § 19 zákona č. 180/2014 Z. z.

¹¹ § 15 ods. 9 až 12 zákona č. 180/2014 Z. z.

K § 14:

Ustanovenia o hlasovacom lístku vychádzajú z úpravy platnej pre celoštátne referendum.¹² Nad rámec toho sa dopĺňujú niektoré ďalšie náležitosti hlasovacieho lístka, ktoré sú uvedené v odseku 2. Čo sa týka doručovania hlasovacích lístkov okrskovým komisiám mestskými časťami, táto kompetencia mestských častí je zapracovaná v rámci novelizácie štatútu mesta.

K § 15:

Informačná povinnosť podľa odseku 1 vyplýva priamo z ust. § 11a ods. 7 zákona č. 369/1990 Zb.; zároveň v štatúte mesta sa táto kompetencia prenáša z mesta na mestskú časť; de iure však aj mesto bude poskytovať informácie ohľadom referenda (v zmysle odseku 2).

K § 16:

Ustanovenia o volebnej miestnosti a jej vybavení vychádzajú z úpravy platnej pre iné voľby.¹³ Nakoľko volebný kódex zjednotil terminológiu ohľadom označenia tejto miestnosti ako „volebnej miestnosti“ (v prípade referenda sa v minulosti používal termín „miestnosť na hlasovanie“), aj VZN používa uvedené zaužívané slovné spojenie. Aby však bolo dostatočne zrejmé, o aké hlasovanie ide, navrhuje sa tiež doplnenie slov „referendum mesta Košice“.

Čo sa týka výbavy volebnej miestnosti naznačujúcej oficiálny charakter hlasovania, podľa nášho názoru postačuje umiestnenie štátnej vlajky SR (v iných voľbách sa tiež umiestňuje aj štátny znak). Čo sa týka zabezpečovania volebných miestností, táto kompetencia je v rámci novelizácie štatútu mesta prenesená z mesta na mestské časti. Keďže činnosť okrskových komisií organizačne zastrešujú „na mieste“ mestské časti, obálky určené na vkladanie hlasovacích lístkov sa opatrujú odtlačkom úradnej pečiatky mestskej časti.

K § 17:

Deň konania referenda v zásade určuje MZ; preto uvedené ustanovenie obsahuje slovo „spravidla“. Zjednotený režim hlasovania od 7.00 hod. do 22.00 hod., ako aj možnosť posunúť začiatok hlasovania na skoršiu hodinu vychádzajú z úpravy platnej pre iné voľby.¹⁴

¹² § 204 zákona č. 180/2014 Z. z.

¹³ § 22 zákona č. 180/2014 Z. z.

¹⁴ § 20 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z. z.

K § 18 až § 23:

Ustanovenia o samotnom výkone hlasovania, činnosti okrskovej komisie pri zabezpečovaní hlasovania a zachovaní poriadku vo volebnej miestnosti vychádzajú z úpravy platnej pre iné voľby.¹⁵ V rámci toho sa preberajú aj nové prvky, ktoré zaviedol volebný kódex, a to používanie schránky na odloženie nepoužitých alebo nesprávne upravených hlasovacích lístkov, potvrdenie prevzatia hlasovacieho lístku podpisom voliča, ako aj poučovacia povinnosť okrskovej komisie o skutkovej podstate trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda,¹⁶ ak ide o prípady hlasovania uvedené v § 19 ods. 8 VZN. Čo sa týka dopisovania voličov do zoznamu voličov (§ 19 ods. 3 a 4 VZN), systém je rovnaký ako v prípade komunálnych volieb, pričom hlasovací preukaz sa v tomto type volieb (a teda aj v miestnom referende) nedá aplikovať. Rovnako platí, že prenosnú urnu možno používať výlučne v rámci územnej pôsobnosti príslušnej okrskovej komisie (§ 19 ods. 9 VZN).

K § 24:

Postup po skončení hlasovania vychádza z úpravy platnej pre iné voľby.¹⁷ Všetky opatrenia smerujú k tomu, aby sa zabránilo dodatočnej manipulácii s nepoužitými obálkami a nepoužitými hlasovacími lístkami, či ich náhodnému zmiešaniu s hlasovacími lístkami, u ktorých sa posudzuje ich platnosť a ktoré sa sčítavajú.

K § 25 a § 26:

Postup pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov a sčítaní hlasov v okrskovej komisie vychádza z úpravy platnej pre iné voľby resp. pre celoštátne referendum.¹⁸ Avšak za účelom vylúčenia interpretačných povinností sa ustanovením § 25 ods. 2 druhej vety upresňuje (nad rámec všeobecnej úpravy vo volebnom kódexu) spôsob posudzovania platnosti hlasovacieho lístka v prípade viacerých referendových otázok.

Na základe toho v prípade modelových príkladov platí nasledovné:

hlasovací lístok voliča A:

otázka č. 1 – označená odpoveď „áno“

otázka č. 2 – označená odpoveď „nie“

otázka č. 3 – označená odpoveď „áno“ aj „nie“

otázka č. 4 – neoznačená odpoveď

¹⁵ § 23 až § 28, § 182 ods. 1 a 2, § 206 ods. 2 až 5 zákona č. 180/2014 Z. z.

¹⁶ Podľa § 351 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (Marenie prípravy a priebehu volieb a referenda):

(1) Kto inému násilím alebo hrozbou násilia, alebo ľst'ou bráni vo výkone ústavného práva voliť, alebo hlasovať v referende, alebo iného takým spôsobom k výkonu takýchto ústavných práv núti, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

(2) Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto v súvislosti s výkonom ústavných práv uvedených v odseku 1 a) vedome nesprávne sčíta hlasy alebo poruší tajnosť hlasovania, alebo b) inak hrubým spôsobom marí výkon týchto ústavných práv.

(3) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 a) závažnejším spôsobom konania, b) ako verejný činiteľ', c) z osobitného motívu, alebo d) verejne.

¹⁷ § 29 ods. 1 a 2 zákona č. 180/2014 Z. z.

¹⁸ § 29 ods. 3 a 4, § 209, § 210 zákona č. 180/2014 Z. z.

- keďže aspoň pri jednej otázke bola označená práve jedna odpoveď (odpoveď „áno“ alebo odpoveď „nie“, nie však obe odpovede súčasne – a to pri otázke č. 1 a č. 2), hlasovací lístok ako celok treba považovať za platný, pričom na označenie oboch odpovedí v prípade otázky č. 3 sa neprihliada

- v rámci sčítania výsledkov sa pripočítajú nasledovné počty hlasov:

počet platných hlasovacích lístkov: + 1

otázka č. 1 – odpoveď „áno“ + 1 (odpoveď „nie“ + 0)

otázka č. 2 – odpoveď „nie“ + 1 (odpoveď „áno“ + 0)

otázka č. 3 – odpovede „áno“ aj „nie“ + 0

otázka č. 4 – odpovede „áno“ aj „nie“ + 0

hlasovací lístok voliča B:

otázka č. 1 – označená odpoveď „áno“ aj „nie“

otázka č. 2 – označená odpoveď „áno“ aj „nie“

otázka č. 3 – neoznačená odpoveď

otázka č. 4 – neoznačená odpoveď

- keďže pri žiadnej otázke nebola označená práve jedna odpoveď (odpoveď „áno“ alebo odpoveď „nie“, nie však obe odpovede súčasne), t. j. hlasovací lístok nie je označený ustanoveným spôsobom, je neplatný

- v rámci sčítania výsledkov sa pripočítajú nasledovné počty hlasov:

počet platných hlasovacích lístkov: + 0

otázka č. 1 – odpovede „áno“ aj „nie“ + 0

otázka č. 2 – odpovede „áno“ aj „nie“ + 0

otázka č. 3 – odpovede „áno“ aj „nie“ + 0

otázka č. 4 – odpovede „áno“ aj „nie“ + 0

K § 27:

Ustanovenia o zápisnici okrskovej komisii vychádzajú z úpravy platnej pre celoštátne referendum.¹⁹

K § 28:

Ustanovenia o činnosti okrskovej komisie po podpísaní zápisnice vychádzajú z úpravy platnej pre iné voľby.²⁰

K § 29:

Ustanovenia o overovaní zápisníc mestskou komisiou vychádzajú z úpravy platnej pre celoštátne referendum.²¹

¹⁹ § 30 a § 211 zákona č. 180/2014 Z. z.

²⁰ § 31 zákona č. 180/2014 Z. z.

²¹ § 212 zákona č. 180/2014 Z. z.

K § 30:

Ustanovenia o zápisnici mestskej komisii vychádzajú z úpravy platnej pre celoštátne referendum (pre komisiu vyššieho stupňa – okresnú volebnú komisiu).²² Pri tom mestskej komisii pomáha odborný sumarizačný útvar (tvorený spravidla zo zamestnancov mesta, na rozdiel od komunálnych volieb, kde tento odborný sumarizačný útvar vytvára a zastrešuje Štatistický úrad SR).

K § 31 až § 33:

V rámci činnosti mestskej komisie po podpísaní zápisnice je potrebné túto zápisnicu doručiť MZ, ktoré je podľa § 11a ods. 8 zákona č. 369/1990 Zb. orgánom oprávneným vyhlásiť; MZ vyhlasuje výsledky referenda v lehote troch dní od doručenia zápisnice o výsledkoch hlasovania na úradnej tabuli. Toto zákonné ustanovenie tak isto presne špecifikuje, kedy sú výsledky referenda platné (uvedené ustanovenie je vo VZN premietnuté do § 32). Taktiež sa ustanovujú konkrétne náležitosti vyhlásenia MZ o výsledku referenda; pri tom sa vychádza z úpravy platnej pre celoštátne referendum.²³

Pre vylúčenie interpretačných pochybností z praktických dôvodov sa navrhuje, aby bolo možné „neoficiálne“ zverejniť výsledky referenda vo forme zápisnice mestskej komisie aj skôr (spravidla bezprostredne po celkovom sčítaní hlasov).

K § 34:

Predmetné ustanovenie rozdeľuje povinnosť zabezpečiť materiálne prostriedky pre komisie podľa toho, či ide o mestskú komisiu alebo okrskové komisie. Okrskové komisie aj v iných voľbách zastrešujú mestské časti, preto tento princíp (aj novelizovaným štatútom mesta) ostáva zachovaný. Tým však nie sú dotknuté ďalšie ustanovenia, najmä o úhrade výdavkov referenda (§ 36).

K § 35:

Ustanovenia o nárokoch členov komisií vychádzajú z úpravy platnej pre iné voľby.²⁴ Čo sa týka konkrétnej výšky odmeny, v odseku 5 sa odkazuje na všeobecne záväzný predpis vydaný na základe § 15 ods. 8 volebného kódexu.²⁵ Tento predpis síce zatiaľ vydaný nebol, avšak vzhľadom na blížiacu sa parlamentné voľby v marci 2016 predpokladáme jeho schválenie v dohľadnej dobe. Podľa doterajšej vyhlášky Ministerstva financií SR č. 122/1994 Zb. (ktorá však bola zrušená volebným kódexom), ako aj podľa zrušeného zákona č. 333/2004 Z. z. (§ 50) výška odmeny za výkon funkcie člena miestnej volebnej komisie alebo okrskovej volebnej komisie bola ustanovená v sume, ktorá pripadá na jeden pracovný deň z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve za predposledný

²² § 32 a § 213 zákona č. 180/2014 Z. z.

²³ § 215 zákona č. 180/2014 Z. z.

²⁴ § 36 zákona č. 180/2014 Z. z.

²⁵ Ministerstvo vnútra SR upraví po dohode s Ministerstvom financií SR všeobecne záväzným právnym predpisom a) výšku odmeny členov a zapisovateľov volebných komisií, b) podrobnosti o úhrade odmeny členov a zapisovateľov volebných komisií.

kalendárny štvrtrok pred kalendárnym štvrtrokom, v ktorom sa konajú voľby. V posledných voľbách – resp. referende konanom dňa 7. 2 2015 – odmena činila sumu 39,86 €.²⁶

K § 36:

Podstatnou organizačnou záležitosťou v prípade referenda mesta je skutočnosť, že všetky výdavky spojené s referendom sa uhrádzajú z rozpočtu mesta. Z toho dôvodu považuje za vhodné ustanoviť rámec finančných vzťahov medzi mestom a mestskými časťami (ktoré taktiež zabezpečujú určité činnosti súvisiace s organizáciou referenda) analogickým spôsobom, ako usmerňuje vynakladanie finančných prostriedkov v iných voľbách Ministerstvo vnútra SR, sekcia verejnej správy.

K § 37:

Volebné dokumenty uschovávajú buď mestské časti alebo mesto podľa toho, akých organizačných aspektov sa týkajú (pozri § 28 ods. 2 a § 31 ods. 2 VZN). Čo sa týka sprístupňovania volebnej dokumentácie, volebný kódex ustanovuje, že „na sprístupňovanie zápisníc o výsledkoch volieb sa vzťahuje osobitný predpis, do ostatných volebných dokumentov môžu nahliadať len súd a orgán činný v trestnom konaní“.²⁷

K § 38:

Ide o všeobecné ustanovenie, ktoré svojim obsahom zastrešuje prakticky akúkoľvek činnosť podľa VZN.

K § 39:

Uvedeným ustanovením sa výslovne ukladá mestu vydanie metodických pomôcok, resp. tlačív, ktoré uľahčia zainteresovaným subjektom výkon príslušných oprávnení.

Vo vzťahu ku tlačivám pôjde najmä o tieto vzory (ktoré nemajú záväznú formu): návrh na registráciu zoskupenia poslancov (§ 9 ods. 3), oznámenie o delegovaní člena mestskej komisie a náhradníka (§ 10 ods. 2), oznámenie o delegovaní člena okrskovej komisie a náhradníka (§ 11 ods. 2).

Ďalej pôjde o tlačivá a formuláre (ktoré majú záväznú formu): vyhlásenie ohľadom zloženia sľubu členov a zapisovateľa komisie (§ 8 ods. 3, § 12 ods. 2) a vyhlásenie o zachovaní mlčanlivosti pri oboznamovaní sa s údajmi v zozname voličov (§ 7 ods. 4), preukaz člena a zapisovateľa komisie, preukaz člena odborného sumarizačného útvaru, oznámenie o vyhlásení referenda (§ 15 ods. 1), informácia pre voliča o spôsobe hlasovania (§ 16 ods. 4), zápisnica okrskovej komisie (§ 27), zápisnica mestskej komisie (§ 29), protokol o odovzdaní volebných dokumentov do úschovy (§ 37 ods. 1).

²⁶ Usmernenie Ministerstva vnútra SR č. SVS-OVR-2015/001098-2 zo dňa 12. 1. 2015 (prístupné na <http://www.minv.sk/?referendum-finance&subor=210213>)

²⁷ § 39 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z. z.

Podľa potreby budú jednotlivé vzory a tlačivá, ako aj usmernenia sprístupnené aj na webovom sídle mesta.

K § 40:

Účinnosť VZN sa navrhuje od 1. 11. 2015; do tohto termínu sa nepredpokladá vyhlásenie a uskutočnenie žiadneho referenda mesta.

V Košiciach 31. 7. 2015

Spracoval: Mgr. Stanislav Takáč
referát právny a legislatívny